

Leerlijnenpakket Schriftelijke taal Leerroute 4+	
Boekoriëntatie	Leerjaar
Herkent een boek en weet dat er een verhaal in staat.	1
Wijst plaatjes aan op een bladzijde.	1
Slaat de bladzijden van een boek één voor één om.	1
Bekijkt prenten in boekjes samen met de leerkracht.	1
Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen.	1
Luistert geboeid naar een voorleesverhaal in een één op één situatie.	1
Wijst genoemde woorden aan op plaatjes in een boek.	1
Luistert geboeid naar een voorleesverhaal in een groepje.	2
Wijst aan dat bladzijdes van boven naar beneden gelezen worden.	2
Wijst op kleine details van plaatjes in het boek.	2
Pakt met regelmaat een boek om zelf in te kijken of te lezen.	2
Voorspelt aan de hand van de omslag (het plaatje) van een boek een onderwerp uit het boek.	2
Kiest aan de hand van het plaatje op de omslag zelf de boeken uit die hem aanspreken.	2
Legt een boekje of plaatje goed dat op zijn kop ligt	2
Stelt vragen over het verhaal om het beter te begrijpen.	3
Benoemt het verschil tussen een waar gebeurd verhaal en een sprookje.	4
Voorspelt aan de hand van de omslag of het een leesboek of een informatief boek betreft.	4
Benoemt het verschil tussen een verhaal en poëzie.	4
Leest boeken in zichzelf.	5
Benoemt het verschil tussen een waar gebeurd verhaal en een fictief verhaal.	5
Voorspelt aan de hand van de samenvatting op de achterkant van een boek de inhoud.	6
Kiest aan de hand van de samen-vatting op de achterkant zelf de boeken uit die hem aanspreken	7
Houdt in de klas een boekenbeurt (vertelt de opbouw van het verhaal en geeft zijn mening)	7
Zoekt zelfstandig boeken en teksten in de bibliotheek	7
Herkent verschillende emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap	8
Geeft mondeling of schriftelijk een oordeel over een gelezen tekst/ boek (ik vind het leuk omdat...)	8
Beschrijft en beargumenteert eigen voorkeur voor soorten boeken, genre of auteur (ik houd van spannende verhalen/auteur omdat...)	8
Kiest boeken op basis van eigen voorkeur voor onderwerpen en/of auteurs	8
Technisch lezen: temporele orde waarneming	
Zegt een reeks van 3 woorden in de goede volgorde na.	2
Benoemt het laatste woord van een zin of een reeks.	2
Benoemt het eerste woord van een zin of een reeks.	2
Wijst een bepaalde letterpositie in een woord aan (een kruisje zetten in het hok waar je de letter hoort).	3
Benoemt de eerste klank van een woord.	3
Benoemt de laatste klank van een woord.	3
Technisch lezen: auditieve discriminatie	
Geeft aan of twee woorden hetzelfde of verschillend zijn (Leerlijn 1.3. Technisch lezen: auditieve discriminatie, Hoofdleergebied 'Schriftelijke taal').	1
Herkent een trefwoord in een reeks of verhaal.	1
Herkent afzonderlijke woorden in een zin (legt een blokje voor ieder woord).	1
Herkent een klank in reeks losse klanken.	2
Herkent dezelfde klank in twee woorden.	2
Onderscheidt verschillende klanken (fonemen) binnen een woord.	2
Benoemt het laatste woord van een zin of reeks	3

Maakt een rijmend versje van acht regels	7
Maakt een kort gedicht	7
Technisch lezen: visuele discriminatie	
Herkent eenvoudige lijnfiguren (op bijv. kleurplaten)	1
Wijst grote verschillen tussen plaatjes aan.	1
Herkent details in een afbeelding.	1
Combineert een zwart-wit voorstelling van een voorwerp met een gekleurde afbeelding hiervan	1
Geeft in een reeks van 4 plaatjes aan welk plaatje hetzelfde is als het voorbeeld	1
Herkent een (afwijkende of gelijke) letter tussen andere letters en in woorden (duidelijk verschil).	2
Herkent een bepaald woord tussen andere woorden.	2
Herkent een bepaalde letter tussen (gelijke en andere) letters en in woorden (gering verschil).	2
Geeft in een reeks van vier symbolen aan welk symbool hetzelfde is als het voorbeeld	2
Geeft in een reeks van vier plaatjes aan welk plaatje anders is	2
Geeft verschil aan tussen twee afbeeldingen, waarvan bij één afbeelding iets is weggelaten	2
Geeft in een reeks van vier gedraaide plaatjes aan welk plaatje hetzelfde is als het voorbeeld	2
Technisch lezen: visuele analyse	
Herkent grafemen van een woord (in een rij losse grafemen het juiste grafeem omcirkelen).	2
Deelt een woord op in losse grafemen.	3
Technisch lezen: leesbegrippen	
Wijst aan wat een boek is.	1
Gebruikt de begrippen verhaal/ boek lezen.	1
Wijst de leesrichting aan (links naar rechts).	1
Kent de begrippen: woord, zin, regel en bladzijde.	2
Kent de begrippen: daarna, ervoor, volgende, erachter, eerste, tweede, klank, letter.	2
Kent de betekenis van een punt.	3
Gebruikt de begrippen: woord, zin, regel en bladzijde.	3
Kent de betekenis van een vraagteken.	4
Kent de betekenis van een komma en een hoofdletter.	4
Kent de betekenis van een uitroepeten.	5
Technisch lezen: auditieve synthese	
Voegt woorden samen tot één woord (deur-bel)	2
Voegt lettergrepen samen tot een nieuw woord	2
Voegt losse klanken van twee- en drie-letterwoorden samen tot een woord.	4
Voegt losse klanken van woorden met medeklinkercombinaties samenvoegen tot een woord.	4
Technisch lezen: visuele synthese	
Leest vlot MKM wisselrijtjes waarbij het eerste cluster gelijk is.	3
Leest vlot wisselrijtjes met medeklinkercombinaties.	4
Technisch lezen: klank-teken koppeling	
Leest de eerste 10 grafemen uit de leesmethode.	2
Koppelt het juiste foneem aan het waargenomen grafeem (met bekende grafemen).	2
Koppelt aan elk grafeem het juiste foneem (36 grafemen).	3
Technisch lezen: woord- en tekstlezen	
Leest op AVI-M3 - beheersing	4
Leest op AVI-E3 - instructie	4
Leest op AVI-E3 - beheersing	5
Leest op AVI-M4 - instructie	5

Leest op AVI-M4 - beheersing	6
Leest op AVI-E4 - instructie	6
Leest op AVI-E5	8
Begrijpend lezen: begrijpend lezen	
Geeft een juiste reactie na het zien van een symbool* van dagelijkse activiteiten (dagritme), personen, voorwerpen (drie verschillende).	1
Geeft een juiste reactie na het zien van alle in de groep gebruikte symbolen* van dagelijkse activiteiten (dagritme), personen, voorwerpen.	1
'Leest' en begrijpt tweewoordzinnen gekoppeld aan dagelijkse situaties met behulp van symbolen.	2
Leert 'lezen' m.b.v. signaalwoorden.	2
Legt van losse woordjes een logische zin bij een afbeelding (Jip eet soep).	3
Leest een eenvoudige opsomming en begrijpt wat er nodig is (materiaallijst, boodschappenlijst, inpaklijst).	4
Koppelt zelf gelezen zinnen aan een concrete situatie.	4
Begrijpt van wie een eenvoudige boodschap afkomstig is en wat de bedoeling ervan is.	4
Begrijpt het leesdoel van verschillende teksten (koken, zingen, lekker lezen, puzzelen, kopen, meer weten over, waarschuwen, betalen, uitnodigen).	5
Begrijpt delen van verschillende soorten eenvoudige teksten (alineea).	5
Begrijpt verschillende soorten eenvoudige teksten (verhaal, instructie-tekst, info-tekst).	6
Begrijpt de belangrijkste inhoud van een deel van een authentieke tekst (oorzaak-gevolg, doel-middel, etc.)	7
Kan eenvoudige recepten en handleidingen lezen	7
Stelt bij de tekst vragen die met wie, wat, waar en wanneer beginnen	7
Achterhaalt de betekenis van moeilijke woorden door in de tekst naar aanwijzingen te zoeken	8
Weet dat titel, tekst en illustraties meestal bij elkaar horen	8
Geeft mondeling of schriftelijk een oordeel over een gelezen tekst/ boek (ik vind het leuk omdat...)	8
Schrijven: handschriftontwikkeling	
Houdt een potlood vast met de punt naar beneden.	1
Wijst in letters de vormen korte stok, lange stok en rondje aan.	2
Werkt van links naar rechts (zonder begrip van links en rechts).	2
Tekent de vormen open rondje, boogje/poort en kuiltje na.	2
Tekent na het noemen van korte stok, lange stok en cirkel de juiste vorm.	2
Wijst in letters de vormen open rondje, boogje/poort en kuiltje aan.	2
Schrijft de beginletters van de schrijfmethode na.	2
Schrijft met de voorkeurshand.	3
Schrijft enkele letters bij vrij schrijven.	3
Schrijft na het noemen van de beginletters de letters volgens de schrijfmethode.	3
Houdt een potlood vast met een pincetgreep (duim en wijsvinger).	4
Schrijft zonder voorbeeld zijn eigen naam.	4
Schrijft de cijfersymbolen tot en met vijf.	4
Houdt een potlood vast met een driepuntspengreep (duim, wijsvinger, middelvinger).	4
Schrijft alle letters van de schrijfmethode na.	4
Schrijft eigen naam op een lijn.	5
Schrijft zonder voorbeeld alle letters volgens de schrijfmethode.	5
Schrijft de letters zonder omkeringen in een eenvoudig woord.	5
Schrijft cijfers in de juiste verhouding tot elkaar.	5
Schrijft zijn eigen voor- en achter-naam.	6
Schrijft leestekens ? en !.	6
Schrijft lettergroepen (l-k, a-n, j-g) in een onderling variërende hoogte.	6

Laat even grote spaties tussen woorden.	6
Gebruikt een correctiepen (Tipp-ex, pritt-corrector).	6
Schrijft zijn eigen voor- en achternaam met een hoofdletter	7
Schrijft alle hoofdletters na	7
Schrijft hoofdletters in de juiste verhouding tot kleine letters	7
Schrijft zijn eigen handtekening	7
Schrijft zonder voorbeeld alle hoofdletters	7
Heeft een leesbaar handschrift	8
Past de grootte van letters aan op het formulier	8
Schrijft een briefje, kaart of e-mail om informatie te vragen, iemand te bedanken, te feliciteren, uit te nodigen e.d.	8
Hanteert titel in een tekst	8
Voorziet een brief op de gebruikelijke plaats van datering, adressering, aanhef en ondertekening	8
Schrijven: auditieve analyse	
Verdeelt woorden op het gehoor in lettergrepen.	2
Benoemt de eerste en de laatste klank van een woord.	2
'Hakt' MKM-woorden in fonemen.	3
'Hakt' MKMM-woorden in fonemen.	4
'Hakt' MMKM-woorden in fonemen.	4
'Hakt' woorden met verschillende medeklinkercombinaties in fonemen.	5
Schrijven: stellen	
Schrijft zijn eigen naam op een (ansicht)kaart.	4
Schrijft een woord bij een afbeelding of eigen werkstuk (bal).	4
Schrijft losse woorden bij een afbeelding of eigen werkstuk (hond, lief).	5
Schrijft een verlanglijst (pen, kompjouter, schrift, stikker).	6
Schrijft een driewoordszin bij eigen werkstuk (Robin loopt hard)	7
Schrijft kaartje met aanhef (hallo/dag) en afsluiting (dag/van en naam)	7
Schrijft afspraken in een agenda (voetbal, feest)	7
Schrijft een korte zin als antwoord op gestelde vraag (Wat doe jij graag?)	7
Schrijft op een kaartje in een korte zin over een activiteit (ik voetbal veel)	7
Schrijft een gedichtje van vier zinnen	7
Vult zijn naam en adresgegevens op officiële stukken in (stagecontract)	8
Schrijft in een brief/e-mail meerdere zinnen over een gebeurtenis (het is mooi weer. Ik eet veel ijs)	8
Schrijft een verhaal met een gegeven titel	8
Schrijven - spellen	
Schrijft letters (letterdictee)	3
Schrijft klankzuivere MKM-woorden met korte en lange klinkers.	4
Schrijft klankzuivere, een-lettergrepige woorden met tweeteuten klanken.	4
Schrijft woorden met -eer, -oor, -eur.	4
MKM (pop, boom) M3	4
Schrijft klankzuivere, eenlettergrepige MKMM- en MMKM-woorden.	5
Schrijft MKM(M)-MKM-woorden (huismus).	5
MMKM MKMM (klap, paars, broek) M3	5
MKMM MKMM (klap, paars, broek) E3	5
MMKMM (klomp, plant) E3	5
(voor- of achtervoegsels met) e klinkt als u (begin) M4	7
ei/ij (geit, spijker) M4	7

d klinkt als t (eend, fietsband) M4	7
verkleinwoord met uitgang je(s) of tje(s) M4	7
ng nk (donker) E4	8
f,v,s,z (ventiel) E4	8
verkleinwoord met uitgang je(s) of tje(s) E4	8
aai, ooi, oei (geloel waaier) E4	8
samengestelde woorden (snoepspot) E4	8
eer, oor, eur (doorn) E4	8
(voor- of achtervoegsels met) e klinkt als u (begin) E4	8
ei/ij (geit, spijker) E4	8
d klinkt als t (eend, fietsband) E4	8
a,o,u (panda) E4	8
au(w), ou(w) (gauw, zout) E4	8
ch(t) (pech) E4	8
eeuw, uw, ieuw (nieuw) E4	8
Gesloten lettergreep/letterzetter (bruggen) E4	8
Schrijven: spellen	
Leerlingen koppelen aan ongeveer 9 letters een klank (b, ij, aa, e, enz.)	3
Leerlingen analyseren klankzuivere woorden in afzonderlijke klanken in de juiste volgorde (m/a/n, b/r/oe/k).	3
Leerlingen koppelen aan 12 tot 16 letters de juiste klanken (b, ij, aa, e, enz.)	3
Cat 1: Klankzuivere MKM woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 1 letter worden weergegeven (pen, bol).	4
Cat 2: Klankzuivere MKM woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 2 dezelfde letters worden weergegeven (boom, aap).	4
Cat 3: Klankzuivere MKM woorden van 2 en 3 klanken van medeklinker(s) en klinkers die door 2 verschillende letters worden weergegeven (tweeklanken; pijn, huis).	4
Cat 4: Klankzuivere woorden met combinatie van 2 medeklinkers vooraan of achteraan (bloem, kast).	4
Cat 5: Leerlingen spellen klankzuivere woorden met combinaties van 2 medeklinkers vooraan en achteraan (krant, sport)	4
Cat 7: Leerlingen spellen woorden met meer dan 2 medeklinkers achter elkaar (markt, straat, strik, korst).	4
Cat 8: Leerlingen spellen woorden met sch(r) (school, schrift).	4
Cat 9: Leerlingen spellen woorden met -ng en -nk (bank, kring, streng).	4
Cat 10: Leerlingen spellen samenstellingen met de geleerde woorden uit het aanbod van groep 3 (fietsbel, taalschrift, tuinslang). Deze categorie geeft mogelijkheden tot herhalen van eerdere categorieën 1 t/m 9 indien nodig	5
Cat 11: Leerlingen spellen woorden met v(f) of z(s) inclusief samenstellingen (vel, zwart, vliegtuig, feestmuts).	5
Cat 12: Leerlingen spellen woorden met aai, ooi, oei inclusief samenstellingen (nooit, gloeilamp).	5
Cat 13: Leerlingen spellen woorden met eer, oor, eur inclusief samenstellingen (meer, kleurboek).	5
Cat 14: Leerlingen spellen woorden met ei (ij) inclusief samenstellingen (klein, schoolplein).	6
Cat 15: Leerlingen spellen woorden met -d (of -t) achteraan inclusief samenstellingen (hond, kleinkind).	6
Cat 16: Leerlingen spellen eenvoudige verkleinwoorden op -je, -tje (kusje, treintje).	6
Cat 17: Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is (gezin, verhaal).	6
Categorie 18: Leerlingen spellen woorden met -ch en -cht inclusief samenstellingen (lach, zonlicht).	7
Categorie 19: Leerlingen spellen woorden met uw, eeuw, ieuw inclusief samenstellingen (nieuw, sneeuw, bui).	7
Categorie 20: Leerlingen spellen woorden met au en ou, inclusief de samenstellingen (gauw, hout, lichtblauw, badzout).	7

Categorie 21: Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven (goede, buiten).	7
Categorie 22: Leerlingen spellen woorden met de klanken /aa/, /ee/, /oo/, /uu/ achteraan (ja, nee, zo, nu).	7
Categorie 23: Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen met de klanken /aa/, /ee/, /oo/, /uu/ aan het eind van de eerste klankgroep (water, beker, molen, bureu). Ook wel genoemd: open lettergreep.	7
Categorie 24: Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen met de klanken /a/, /e/, /i/, /o/, /u/ aan het eind van de eerste klankgroep (appel, letter, zitten, koffer, jullie). Ook wel genoemd: gesloten lettergreep.	7
Categorie 25: Leerlingen spellen hoofdletters aan het begin van een zin en bij namen van personen (Petra, John Demirbas). Leerlingen zetten een punt, een vraagteken of een uitroepeten aan het eind van de zin. Deze categorie geeft mogelijkheden tot herhalen van eerdere categorieën.	8
Categorie 26: Leerlingen spellen woorden van 2 klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is met -ig of -lijk (aardig, moeilijk).	8
Categorie 27: Leerlingen spellen samenstellingen met meer dan twee medeklinkers na elkaar. (valstrik, fietstocht, kerstfeest, marktplein, vluchtstrook).	8
Categorie 28: Leerlingen spellen woorden met twee klankgroepen waarin moeilijke letters als ei, ou/au g/ch herhaald worden (paleis, vijver, opdracht, inhoud, houden, augurk, lachen). Deze categorie geeft mogelijkheden tot herhalen van eerdere categorieën.	8
Categorie 29: Leerlingen spellen verkleinwoorden op -(d)je -etje, -pje (vriendje, rolletje, boompje).	8
Categorie 30: Leerlingen spellen woorden waar bij verlenging de f in een v of de s in een z verandert (briefàbrieven, boosàboze).	8
Categorie 31: Leerlingen spellen woorden met -em, -elen, -enen, -eren (stiekem, kinderen, wandelen).	8
Oriëntatiedoel: Oriëntatie op het kennen van de noodzakelijke begrippen voor werkwoordspelling (onderwerp, werkwoord, persoonsvorm e.d.).	8